

4044 [= 5675] Albae in S. Angeli fuit, nunc est Antrosciani GVALT.

OL
N IIII ELLIXS L
PATRONO ET SPIT

Gualtierius cod. Vat. 9144 f. 66 et apud Antinorium ms.

4045 [= 5676] Albae, serve di sedile in un trivio.

D · M
... NSIEDIAE · A ... ILE
... F · S · ... VELINVS
.....

Exscripsit Brocchi.

4046 Albae rep., est Avezzani in museo.

C L
· LL · CA
II · P

Descripsi.

4048/9 alle Cese in vinea Marimpietri in loco q. d. Corcuemella.

N/O · /// HOSPIT
VNDARWLI
III NIIV
VIXIT AN
5 IVNSAIV
IIS

Describere volui, sed titulus totus evanuit.

4047 Albae in ecclesia S. Nicolai in solo.

SINO

Gualtierius exscripsit Antinorio.

4050 Tagliacozzi apud Mastroddios.

incompa
R A B i l i
C O N i V G I
Q V E u I X I T
i N C O N I V G I O
5 a N N I S X X I I I E T
M E N S E S · V I I I
S V T O R M A R I T V S
I N P A C E

Recognovi descriptam a Brunnio.

LXXXVII. CARSIOLI (Piano del Cavaliere inter Arsoli et Carsoli). Tribu Aniensi.

Post devictos Aequos ut ex Latio in mediterranea Italiae Romanis via pateret ea quae postea Valeria dicta est, ad eam viam (v. itineraria supra p. 204) conditae sunt coloniae duae iuris Latini utraque, Alba, de qua modo egimus, et post biennium Carsioli. Carsioli (sic, non Carseoli legitur in titulo n. 4067 et in auctorum codicibus melioribus; nomen cave confundas cum Carsulis Umbriae oppido) deducti sunt biennio post Albam secundum Velleium 1, 14, id est a. 452, aut secundum Livium 10, 3, 13 lege lata a. 452 deducti a. 456, minore tamen numero colonorum, nam quattuor tantum milia missa sunt. Deductam esse hanc quoque coloniam in agrum Aequis sive Aequiculis ademptum cum inde colligitur, quod Alba ultra Carsiolos sita et ipsa in Aequorum territorio condita est (p. 370), tum diserte testantur Livius (10, 13: *Carsiolos colonia in agrum Aequiculatorum deducta*), Plinius (3, 12, 106: *Aequiculānorum Carseolani*), Ptolemaeus (3, 1, 56: *Αἰκουικλῶν Καρσιόλοι*); neque obstat, quod apud Strabonem 5, 3, 11 p. 238 *Καρσέολοι* Latinis oppidis adnumerantur, nam Aequos is cum Latio contribuit. Ut initia ita etiam vices pleraeque Carsiolanis cum Albensibus communes fuerunt. Hic quoque pariter atque Albae nobiles captivi externi non raro detinebantur (Liv. 45, 42). Bello Hannibalico Carsiolani ut Albenses cum militiam detrectassent, poenam subierunt (Liv. 27, 9, 29, 15). Contra bello Marsico Carsioli et ipsi propter fidem Romanis servatam ferro et igni vastati sunt (Florus 2, 6). In libro coloniarum p. 239 (cf. p. 254) haec leguntur: *ager Carsolis: iter populo non debetur: usque ad muros privati possident* et alia quae omitto corrupta neque per se utilia. Praeterea nominatur tantummodo (Obseq. 52; Ovidius fast. 4, 683 seq.; Columella 3, 9, 2; Plinius h. n. 17, 23, 213). Post civitatem cum Latio communicatam Carsiolos municipii locum obtinuisse probabile est, nam et coloniae Latinae civitatem adeptae ad eam formam constituebantur omnes et magistratum condicio municipio aptior est; *colonia* tamen appellatur in lapide tertii opinor saeculi n. 4067. Ordo non raro (n. 4054, 4056, 4064) *senatus* dicitur. Magistratus sunt *IIIviri* (sic adscripto oppidi nomine n. 4128, item n. 4065, 4069) alii *iure dicundo quinquennales* (n. 4059), alii *iure dicundo*

(n. 4062, 4063, 4064), alii *aedilicia potestate* (n. 4062). Invenitur item *quaestor rei publicae* (n. 4064) et curator, ut videtur, *annonae frumentariae populiq(ue)* (n. 4071), denique *augur* (n. 4061). De *pag(ano)* n. 4066 parum constat, nec magis de *magistro Iunio* qui dicitur n. 4062. Collegia adsunt *seviri Augustales Martini* (n. 4071) et *ordo Augustalium Martinorum* (n. 4067), item *Augustales* nude n. 4058, item *Martini* nude, quorum memoratur *magister* (n. 4070), *collegium fabrum tignuariorum* n. 4071, *collegium dendrophorum Carsiolanorum* (n. 4067, 4068). — Carsioli fuerunt ad laevam viae Valeriae Roma venienti miliario XLII vel XLIII sub monte Ginolfo in campo q. d. *il Piano del Cavaliere* loco qui dicitur *Civita Carensa*, medio inter Carsoli et Arsoli oppida quae nunc sunt, ambo orta medio aevo ex ruina Carsiolorum; rudera non multa quae hodie ibi conspiciuntur describunt Holstenius adn. ad Cluver. p. 164, qui primus a. 1645 oppidi antiqui situm agnovit, Fabretti de aquis p. 88, Chaupy *maison de camp. d'Horace* 3 p. 222, Promis *storia di Alba Fucense* p. 57.

Sero admodum ex Carsiolorum parietinis tituli innotuerunt. Nam postquam Holstenius, ut diximus, oppidi verum situm detexit, primus PHOEBONIVS († a. 1663) duos inde titulos n. 4062, 4069 edidit. Accedit tertius n. 4067 apud DONIVM relatus nescio quo auctore. — Anno demum 1739, cum titulus n. 4056 coniugi Decii imperatoris a Carsiolanis dedicatus casu prodiiisset, comes Antonius VINDITTI (vel Vendettini, ut subscribit ipse in epistula a. 1774) Peretensis dominus eius factus effossionibus per aliquot annos continuatis alios inde complures eruderavit, qui leguntur apud VULPIVM in Latii veteris vol. X (1745) p. 678—683; in schedis Didaci REVILLAS (de quibus dixi p. 347 sub n. V); inter MARINIANA schediasmata bibliothecae Vaticanae, ubi reperitur tam *collectio inscriptionum tum Pireti tum in agro Piretano existentium* cod. Vat. 9126 f. 179, 180 quam epistula Vindittii ad Marinium scripta Pereti 23 Apr. 1774 cod. Vat. 9127 f. 339—344; denique inter Amadutiana bibliothecae Savignanensis, quae conveniunt cum epistula illa a. 1774. Apographa haec titulorum domi apud Vindittium adservatorum quatenus ad eundem auctorem redeant, parum